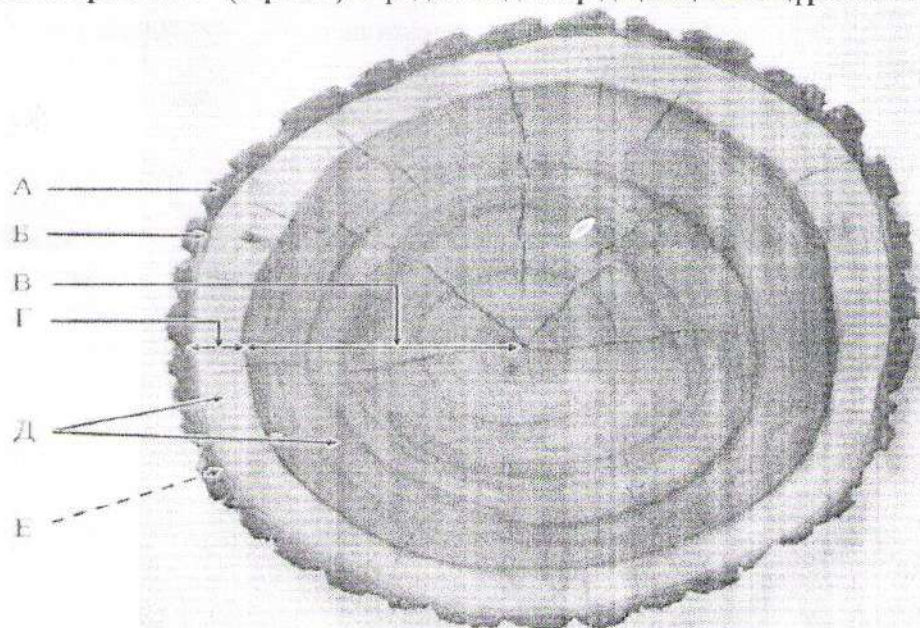

Биология пәнінен мектепшілік олимпиада. Практикалық тур.

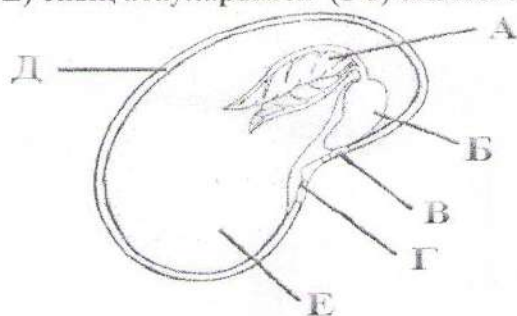
Тапсырма №1. (3 ұпай). Гүлді өсімдіктер діңінің ішкі құрылысын анықтаңыз.

- 1) флоэма
- 2) ксилема
- 3) орталық сүрек
- 4) перидерма
- 5) ылғалды сүрек
- 6) камбий

Құрылым	А	Б	В	Г	Д	Е
Атауы	2	1	5 -	3	4	6

Тапсырма №2 (6 ұпай) Қосжарнақты өсімдіктер тұқымындағы құрылымдарды (А-Е) оның атауларымен (1-8) сәйкестендіріңіз.

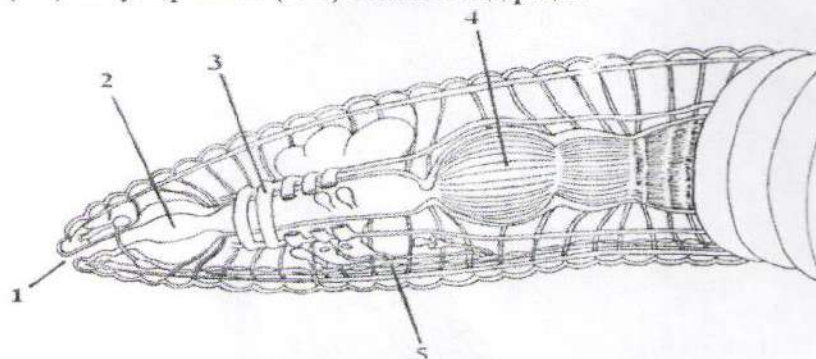

Атаулары:

- 1 – тұқым бекінген жер
- 2 – тұқым қабығы
- 3 – эпикотиль
- 4 – гипокотиль
- 5 – эндосперм
- 6 – тұқым кіндігі
- 7 – алғашқы нағыз жапырақ
- 8 – тұқымжарнақ

Құрылым	А	Б	В	Г	Д	Е
Атауы			8		2	

Т сырма №3. (2,5 ұпай) Құрттың ішкі құрылысындағы берілген құрылымдарды (1-5) атауларымен (А-З) сәйкестендіріңіз.

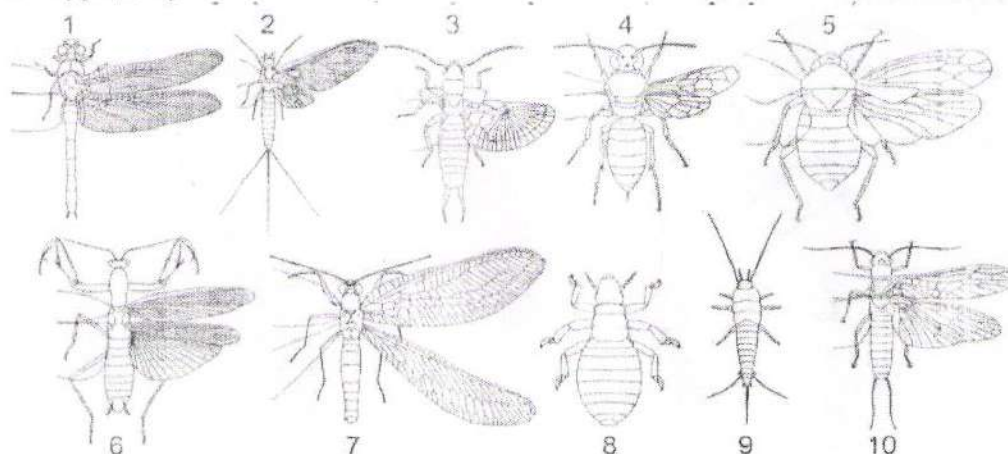
- А – өңеш
 Б – жұтқыншақ
 В – белдеуше
 Г – метанефридий
 Д – ауыз саңылауы
 Е – «жүрек»
 Ж – құрсақ жүйке тізбегі
 З – жемсау

Құрылым	1	2	3	4	5
Атауы	Д	Б	Е	З	Ж

Тапсырма №4. (5 ұпай) Суретте берілген ересек насекомдардың (1-10) тиісті даму типтерін анықтаңыз.

Даму типтері:

- А – толық түрленіп даму
 Б – шала түрленіп даму
 В – тура даму

Насекомдар	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Даму типі	Б							Б	Б	

Тапсырма №5 (4 ұпай)

Жануарлар атауын олардың бөліп шығару жүйесінің типімен сәйкестендіріңіз.

Жануарлар:

- А) саршұнак
- Б) қызылша жіпшекүрты
- В) қара планария
- Г) өрмекші
- Д) алып ахатина
- Е) қанқыз
- Ж) пұбалшан
- З) актиния

Бөліп шығару жүйесі:

- 1) арнайы құрылым жоқ
- 2) метанефридиялар
- 3) протонефридиялар
- 4) мойын бездері
- 5) коксальді бездер
- 6) жамбас бүйректері
- 7) бүйрек
- 8) мальпигий түтіктері және майлы дене

Жануарлар	А	Б	В	Г	Д	Е	Ж	З
Бөліп шығару жүйесі								

Тапсырма №6. (5 ұпай). Сүтқоректілердің тістерінің ерекшелігін тіс формуласы арқылы анықтауға болады. І – күрек тіс, С – ит тіс, Р – кіші азу тіс, М – үлкен азу тіс. Формулада оң не сол жақтың үстінгі және астыңғы жақ тістерінің саны жазылады. Аталған сүтқоректілердің тіс формуласын дұрыс табыңыз:

- А) ересек бұғы (*Cervus elaphus*);
- Б) кәдімгі түлкі (*Vulpes vulpes*);
- В) сириялық қосаяқ (*Mesocricetus auratus*);
- Г) кәдімгі көртышқан (*Talpa europaea*);
- Д) калимантандық орангутан (*Pongo pygmaeus*).

Тіс формуласы:

$$1) I \frac{0}{3} C \frac{0(1)}{1} P \frac{3}{3} M \frac{3}{3} = 32(34)$$

$$2) I \frac{3}{3} C \frac{1}{1} P \frac{4}{4} M \frac{3}{3} = 44$$

$$3) I \frac{3}{3} C \frac{1}{1} P \frac{4}{4} M \frac{2}{3} = 42$$

$$4) I \frac{2}{1} C \frac{0}{0} P \frac{3}{2} M \frac{3}{3} = 28$$

$$5) I \frac{2}{2} C \frac{1}{1} P \frac{2}{2} M \frac{3}{3} = 32$$

$$6) I \frac{1}{1} C \frac{0}{0} P \frac{0}{0} M \frac{3}{3} = 16$$

Жануарлар	А	Б	В	Г	Д
Тіс формуласы					

Тапсырма №7. (3 ұпай).

Ауру атауларын (А-Е) оның себептерімен (1-10) байланыстырыңыз

- А – мешел
- Б – мексидема
- В – тұмау
- Г – ұйқы ауруы

Д – Даун синдромы

Е – қызылша

Себептері:

1 – паразит қарапайым

2 – геномдық мутация

3 – хромосомалық мутация

4 – гиповитаминоз

5 – гипервитаминоз

6 – гендік мутация

7 – гормон жетіспеушілігі

8 – гормонның артық мөлшері

9 – бактериялық жұқпа

10 – вирусты жұқпа

Ауру атауы	А	Б	В	Г	Д	Е
Себептері						

Тапсырма №8. (2 ұпай). Суретте тізе буынының сүйектері берілген. Сүйек атауларын (А-Г) және суретте белгіленген нөмірмен (1-4) сәйкестендіріңіз.

Сүйек атаулары:

А – асықты жілік

Б – тізе қақпағы

В – асықты жілік шыбығы

Г – ортан жілік

Сүйек атаулары	А	Б	В	Г
Суретте берілген сан	4	(3) 2	3	1

Тапсырма №9. (5 ұпай). Берілген ферменттер (1-6) мен олар кездесетін клетка құрылымдарын (А-Д) сәйкестендіріңіз. Бір фермент бірнеше құрылымда кездесуі мүмкін.

Клетка құрылымы	Фермент атауы
А) ядро	1) ДНК-полимераза;
Б) митохондрия	2) РНК-полимераза;
В) хлоропластар	3) пируватдегидрогеназа;
Г) лизосома	4) пируваткиназа;
Д) цитоплазма	5) рибулозобисфосфаткарбоксилаза;

	б) қышқыл протеаза
--	--------------------

Клетка құрылымы	А	Б	В	Г	Д
Ферменттер					

Тапсырма №10. (6 ұпай). Фермент атауларын науқастарда олардың жеткіліксіздігінен туындайтын ауру түрлерімен сәйкестендіріңіз.

Ферменттер

- А) лактаза
- Б) лизосомалық фермент
- В) бауыр гликогенфосфорилазасы
- Г) лизосомалық мальтаза
- Д) алактозо-1-фосфат-уридилилтрансфераза
- Е) бұлшық ет ферменті

Ауру белгілері:

- 1) шаршау, бауырдың ұлғаюы, бауырда гликоген мөлшерінің жоғарылауы
- 2) іш кебуі, метеоризм, сүт ішкен соң іштің өтуі, зәрде қант кездеспейді
- 3) көп қозғалыс жасаған соң естен тану, бұлшық етте гликоген концентрациясының көбеюі
- 4) іш кебуі, метеоризм, сүт ішкен соң іштің өтуі, зәрде галактоза кездеседі
- 5) қаңқаның үйлесімсіздігі, теңсіздік құрылымы
- 6) ағзадағы барлық бұлшық ет және жүйке жасушалары зақымданған, гликоген лизосомаларға жинақталған

Жауабы:

- А –
- Б –
- В –
- Г –
- Д –
- Е –

1-ТАПСЫРМА

ҚҰРЫЛЫМ	А	Б	В	Д	Е
АТАҒЫ	4	1	3	5	2

3 ұпай

+

9.

МЕТҚА ҚҰРЫЛЫМ	А	Б	В	Г	Д
ФОРМАТ	1,2	1,2,3	1,2	5	4

+ 1 ұпай

2 -

ҚҰРЫЛЫМ	А	Б	В	Г	Д	Е
АТАҒЫ	7	3	1	6	4	8

3 ұпай

10.

А - 2

Б - 5

В - 1

Г - 6

Д - 4

Е - 3

6 ұпай

3.

ҚҰРЫЛЫМ	1	2	3	4	5
АТАҒЫ	Д	Б	Е	3	ж

2,5 ұпай

+

4

Нәсекомдар	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Амму типі	Б	Б	А	А	Б	Б	А	Б	Б	Б

4 ұпай

5.

ЖАН УАРАД	А	Б	В	Г	Д	Е	Ж	З
БРАЙ ШЫҒАДЫ	6	4	3	5	7	8	2	1

+ 4 ұпай

6.

Жануарлар	А	Б	В	Г	Д
Тіс форм.	4	3	2	6	1

2 ұпай

7.

Ауру атау	А	Б	В	Г	Д	Е
Себептері	4	7	10	1	2	10

3 ұпай

+

8.

Сурет атқарған	А	Б	В	Г
Суретте бер. сан	2	4	3	1

+ 2 ұпай

Барлығы: 30,5 ұпай

Қалыптасқан тараптар

Қалыптасқан мүшелер

Жан А. Кешенбаев
Ул. А. Утеушев

**Жалпы білім беретін пәндер бойынша Республикалық олимпиаданың
І кезеңінің бағалау туралы ведомость**

Пәні: Биология

Класс: 9

р/с	Шифр , код	Қатысушының жеке сәйкестендіру номері	Балл II тур
1	Б-09-03	080709551224	30,5

Қазылар алқасының қолы:

Ж.Кошанова

А.Утеулиева

1-тапсырма

Құрылымы	A	B	C	D	E
Атағы	4	1	3	5	2

+ 6 ұпай

2-тапсырма

Құрылымы	A	B	C	D	E
Атағы	1	2	1	6	4

5 ұпай

3-тапсырма

Құрылымы	1	2	3	4	5
Атағы	D	B	E	3	M

+ 1,5

4-тапсырма

Нәсілдер	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Қызы тегі	A	B	B	A	B	B	A	B	B	B

3 ұпай

5-тапсырма

Маңуарлар	A	B	C	D	E	M	3
Бөліп шығару тегі	6	4	3	5	7	8	2

4,7 +

6-тапсырма

Маңуарлар	A	B	C	D
тең формула-сы	1	3	6	2

5,7 +

7-тапсырма

Шұңқ атағы	A	B	C	D	E
Сөздері	4	7	10	1	10

+ 2,7

8-тапсырма

Сөздер атаулары	A	B	C	D
Суретте берілген сан	2	4	3	1

+ 2

9-тапсырма

Қысқа құрылымы	A	B	C	D
Ферменттер	1,2	1,2,3	1,2,5	6

+ 3,7 ұпай

10-тапсырма

A - 2

B - 5

C - 1 + 6 ұпай

D - 6

E - 4

F - 3

Барлығы: 38,5 ұпай

Қолыңызды қояңыз

Қолыңызды қояңыз: Жамбыл Н. Қасымов
Л. А. Мухоморова

**Жалпы білім беретін пәндер бойынша Республикалық олимпиаданың
I кезеңінің бағалау туралы ведомость**

Пәні: Биология

Класс: 10

р/с	Шифр , код	Қатысушының жеке сәйкестендіру номері	Балл II тур
1	Б-10-01	061210651297	38,5

Қазылар алқасының қолы:

Ж.Кошанова

А.Утеулиева

1-тапсырма

Құрылымы	А	Б	В	Г	Д	Е	3
Атауы	4	1	3	5	2	6	+

2-тапсырма

Құрылымы	А	Б	В	Г	Д	Е	6
Атауы	7	4	1	6	2	8	+

3-тапсырма

Құрылымы	1	2	3	4	5	25
Атауы	Д	Б	Е	3	Ж	+

4-тапсырма

Мәскеаидар	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	5
Вашу тигі	Б	Б	Б	А	Б	Б	А	Б	В	Б	+

5-тапсырма

Мануариар	А	Б	В	Г	Д	Е	Ж	3	4
Вәліл шығару жүйесі	6	4	3	5	7	8	2	1	+

6-тапсырма

Мануариар	А	Б	В	Г	Д	5
Жис сферицалесі	1	3	6	2	5	+

7-тапсырма

Ауу атауы	А	Б	В	Г	Д	Е	3
Сөздері	4	7	10	1	2	10	+

8-тапсырма

Сүлек атаулары	А	Б	В	Г	2
Суретте берілген сан	2	4	3	1	+

9-тапсырма

Қысқа құрылымы	А	Б	В	Г	Д	5
Қорысентер	1,2	1,2,3	1,2,5	6	4	+

10-тапсырма

А - 2

Б - 6

В - 1

Г - 6

+ 6

Д - 4

Е - 3

Барлығы 41,5 ұпай

Қысқасөз тарауы:

Қысқасөз тарауы: Жасаш Н. Қысқасөз тарауы.
Жасаш Н. Қысқасөз тарауы.

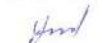
**Жалпы білім беретін пәндер бойынша Республикалық олимпиаданың
I кезеңінің бағалау туралы ведомость**

Пәні:Биология

Класс: 11

р/с	Шифр , код	Қатысушының жеке сәйкестендіру номері	Балл II тур
1	Б-11-02	060717650556	41,5

Қазылар алқасының қолы:

Ж.Кошанова

А.Утеулиева